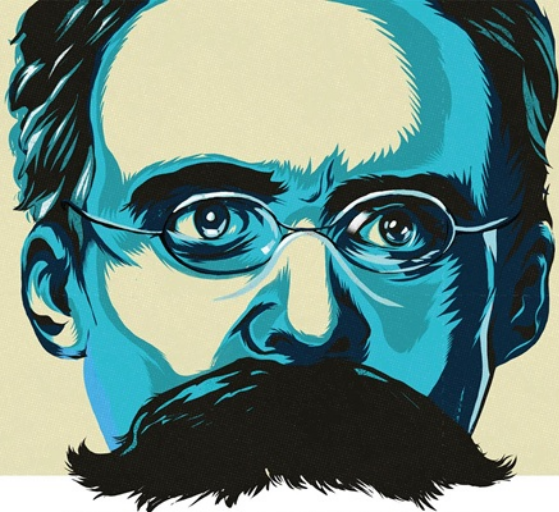

FRIEDRICH NIETZSCHE

RADOSTNÁ VEDA

premedia

FRIEDRICH NIETZSCHE

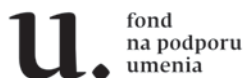
RADOSTNÁ VEDA

Z nemčiny preložila

Patrícia Elexová

premedia

Preklad tejto knihy podporil z verejných zdrojov
formou štipendia Fond na podporu umenia.

Rukopis prekladu tohto diela vznikol
s finančnou podporou Literárneho fondu.

Friedrich Nietzsche: Radostná veda
Prvé vydanie

Translation © Patrícia Elexová, 2026
Slovak edition © Vydavateľstvo Premedia, 2026
All rights reserved
ISBN 978-80-8242-507-2

„Pre básnika a mudrca sú všetky veci
blízke a požehnané, všetky zážitky prospešné,
všetky dni posvätné, všetci ľudia božskí.“

Emerson.

[Motto vydania z roku 1882]

Obývam iba svoj vlastný dom,
epigónstvu vždy som sa vyhýbal.
A – u mňa sa stretol s výsmechom,
majster, ktorý sám seba nevysmial.

Nad mojimi vchodovými dverami.

[Motto vydania z roku 1887]

Predhovor k druhému vydaniu.

1.

Táto kniha azda potrebuje viac než len jeden predhovor; a nakoniec aj tak ostáva pochybnosť, či niekoho, kto nezažil čosi podobné, možno predhovormi priblížiť k *zážitku* tejto knihy. Zdá sa, že je napísaná v jazyku vlažného vetra: je v nej bujarosť, nepokoj, protirečenie a aprílové počasie, takže neustále upomína na blízkosť zimy, ako aj na *vítazstvo* nad zimou, ktoré prichádza, musí prísť, ba možnože už prišlo... Neustále vyžaruje vďačnosť, akoby sa práve udialo to najneočakávanejšie, vďačnosť niekoho, kto sa uzdravuje – pretože tým najneočakávanejším bolo práve *uzdravenie*. „Radostná veda“: to znamená saturnálie ducha, ktorý trpezlivo vzdoroval strašnému, dlhotrvajúcemu tlaku – trpezlivo, prísne, chladne, bez toho, že by mu podľahol, zároveň však bez nádeje –, ktorý však teraz zrazu prepadol nádeji, nádeji na zdravie, *opojenosti* uzdravovaním. Nie div, že pri tom vychádza na svetlo veľa nerozumností a bláznovstiev, veľa trúfalých nežností vyplytvaných dokonca aj na problémy, ktoré majú ostnatý povrch a nie sú uspôsobené na to, aby sa im niekto zaliečal a zvädzal ich. Celá táto kniha nie je ničím iným než práve oddávaním sa pôžitku po dlhom odriekaní a bezmocnosti, radostnou oslavou znovu sa navracajúcich síl, novo prebudenej viery v zajtrajšok a pozajtrajšok, náhleho pocítovania a predtuchy budúcnosti, blížiacich sa dobrodružstiev, opäť otvorených morí, opäť dovolených, opäť uveriteľných cieľov. A čo všetko teraz ostalo ležať za mnou! To kusisko púšte, vyčerpania, neviery, zľadovatenia uprostred mladosti, toto starectvo spúšťajúce sa na nesprávnom mieste, táto tyrania bolesti ešte prekonávaná tyraniou hrdosti, kto-

rá odmietala *následky* bolesti – a následky sú útecha –, táto radikálna osamelosť ako núdzová ochrana pred až chorobne jasnovidným pohrdaním ľuďmi, toto zásadné obmedzovanie sa na ono horké, trpké, rozjatrujúce v poznaní, ako ho predpisovalo *zhnusenie*, ktoré postupne vyrástlo z nerozvážnej duchovnej diéty a rozmazanosti – nazývanej romantizmus, ó, kto by len bol schopný všetko to spolu so mnou precítiť! Ten však, kto by toho bol schopný, by mi dozaista prepáčil aj viac než len trochu bláznovstva, samopašnosti, „radostnej vedy“, – napríklad za priehrštie piesní, ktoré sú tentokrát pripojené ku knihe – piesní, v ktorých si básnik ťažko ospravedlniteľným spôsobom doberá všetkých básnikov. – Ach, nie sú to len básnici a ich krásne „lyrické pocity“, na ktorých si tento znovuvzkriesený musí vybiť svoju zlobu: kto vie, akú obeť si vyhladá, aký netvor z parodickej látky ho bude zakrátko dráždiť? „Incipit *tragoedia*“¹ – uvádza sa v závere tejto podozrivo nepodozrivej knihy: majte sa pred ňou na pozore! Ohlasuje sa tu čosi mimoriadne zlé a zlovoľné: niet pochyb – incipit *parodia*...

2.

– Nechajme však pána Nietzscheho: čo je nás po tom, že sa pán Nietzsche znovu uzdravil?... Psychológ pozná len málo takých príťažlivých otázok, akou je tá o vzťahu zdravia a filozofie, a v prípade, že ochorie on sám, do svojej choroby vnáša celú svoju vedeckú zvedavosť. Totiž v prípade, že je niekto osobou, nevyhnutne má aj filozofiu svojej osoby: predsa tu však existuje význačný rozdiel. U jedného sú tým, čo filozofuje, jeho nedostatky, u iného jeho bohatstvá a sily. Pre prvého je jeho filozofia *nevyhnutnosťou*, či už ako opora, upokojenie, liečivo, vykúpenie, povznesenie, sebaodcudzenie; pre druhého je iba krásnym luxusom, v najlepšom prípade slasťou triumfujúcej vďačnosti, ktorá sa nakoniec ešte musí kozmickými majuskulami zapísať na nebo pojmov. No v inom, obvyklejšom prípade, keď filozofiu poháňajú stavy núdze, ako u všetkých

.....
¹ „Začína sa tragédia“ (pozn. prekl.)

chorých mysliteľov – a chorí myslitelia zrejme v dejinách filozofie prevažujú –: čo sa stane z myšlienky samej, keď sa vystaví *tlaku* choroby? Toto je otázka, ktorá sa týka psychológov: a tu je možný experiment. Presne tak, ako to robí cestovateľ, ktorý si zaumieni, že sa prebudí v určitú hodinu a potom sa pokojne oddá spánku: tak sa aj my filozofi v prípade, že ochorieme, na istý čas telom i dušou odovzdáme chorobe – takpovediac pred sebou zatvoríme oči. A ako cestovateľ vie, že čosi v ňom *nespí*, čosi odrátava hodiny a včas ho prebudí, tak aj my vieme, že rozhodujúci okamih nás nájde bdelych, – že čosi potom vyskočí a prichytí ducha *pri čine*, čím mienim pri slabosti alebo obrátení, alebo vzdaní sa, alebo zatvrdnutí, alebo potemnení, či ako inak sa ešte nazývajú všetky tie chorobné stavy ducha, ktoré v dňoch zdravia majú proti sebe *hrdosť* ducha (pretože stále platí stará rýmovačka „hrdý duch, páv a kôň – tri najspupnejšie tvory na povrchu zemskej“ –). Po sebaspytovaní, sebasjúmaní tohto druhu sa naučíme na všetko, o čom sa doteraz vôbec filozofovalo, hľadiet citlivejším zrakom; lepšie než predtým uhádneme nezámerne okľuky, postranné uličky, odpočívadlá, *výslnia* myšlienky, na ktoré sú trpiaci myslitelia vedení a zvädzaní práve ako trpiaci, teraz už vieme, kam nevedomky choré *telo* a jeho potreba tlačí, postrkáva, vábi ducha – na slnko, do ticha, k miernosti, trpezlivosti, lieku, úteche v akomkoľvek zmysle. Každá filozofia, ktorá kladie mier vyššie než vojnu, každá etika s negatívne chápaným pojmom šťastia, každá metafyzika a fyzika, ktorá smeruje k nejakému finále, ku konečnému stavu v ktoromkoľvek zmysle, každá prevažne estetická alebo náboženská túžba po nejakom ústraní, zászvetí, po akomsi mimo a nad, pripúšťa otázku, či tým, čo filozofa inšpirovalo, nebola choroba. Nevedomé zamaskovanie fyziologických potrieb plášťom niečoho objektívneho, ideového, čisto duchovného, má až desivý dosah, – a sám sebe som dost často kládol otázku, či vôbec všetka doterajšia filozofia nebola iba výkladom tela a *nesprávnym porozumením telu*. Za tými najvyššími hodnotovými súdmi, ktorými sa doteraz riadili dejiny myslenia, sa skrývajú nedorozumenia telesnej konštitúcie,

či už jednotlivcov, alebo stavov či celých rás. Všetky tie smelé bláznovstvá metafyziky, zvlášť jej odpovede na otázky *hodnoty* jestvovania, treba vždy pokladať predovšetkým za symptómy určitých tiel; a hoci z vedeckého hľadiska niet v pritakaniach svetu či v popretiach sveta takéhoto druhu ani za mak významu, historikovi a psychológovi predsa ponúkajú o to hodnotnejšie indície, ktoré, ako som už povedal, sú symptómami tela, jeho vydarenosti či nevydarenosti, jeho plnosti, sily, sebastrednosti v dejinách, alebo tiež jeho zábran, únavy, zúboženosti, jeho tušenia konca, jeho vôle ku koncu. Ešte vždy očakávam, že nejaký filozofický *lekár* vo výnimočnom slova zmysle – taký, ktorý by sa venoval problému celkového zdravia národa, doby, rasy, ľudstva – raz nájde dosť odvahy vyhrotiť toto moje podozrenie a trúfne si vysloviť vetu: vo všetkom doterajšom filozofovaní vôbec nešlo o „pravdu“, ale o čosi iné, povedzme o zdravie, budúcnosť, rast, moc, život...

3.

– Je zrejmé, že by som sa nechcel nevďačne rozlúčiť s tou dobou ťažkého ochorenia, ktorej prínos som dodnes úplne nevyčerpал: rovnako som si veľmi dobre vedomý aj toho, aký náskok mám pri svojom nestálom zdraví pred vôbec všetkými svalovcami ducha. Filozof, ktorého púť viedla a vždy znovu vedie mnohými zdraviami, preputoval zároveň rovnako mnohými filozofiami: on práveže *nemôže* inak, než svoj stav zakaždým preniesť do tej najduchovnejšej formy a sféry – práve toto umenie transfigurácie *je* filozofia. Nie je na ľubovôli nás filozofov oddeľovať od seba dušu a telo, ako ich oddeľuje ľud, ešte menej je však na našej ľubovôli oddeľovať od seba dušu a ducha. My nie sme nijaké mysliace žaby, nijaké objektivizujúce a registrujúce aparáty s chladne zostavenými útrobami, – svoje myšlienky musíme neustále rodiť zo svojej bolesti a matersky s nimi zdieľať všetku svoju krv, srdce, oheň, slasť, vášeň, utrpenie, svedomie, osud i neblahý údel, ktoré v sebe máme. Žiť – to pre nás znamená neustále premieňať na svetlo a plameň všetko, čím sme, a tiež všetko, čo nás zasiahne, my

vlastne vôbec *nemôžeme* inak. A pokiaľ ide o chorobu: neboli by sme rýchlo v pokušení pýtať sa, či by sme sa jej vôbec mohli vzdať? Až veľká bolesť je posledným osloboditeľom ducha, ako majster *veľkého podozrenia*, ktoré robí z každého U nejaké X, pravé ozajstné X, to znamená predposledné písmeno pred tým posledným... Až veľká bolesť, oná dlhá pomalá bolesť, ktorá si dožičí čas a ktorou sme boli takpovediac akoby spaľovaní na surovom dreve, núti nás filozofov zostúpiť do svojich najhlbších hlbín a odložiť všetku dôveru, všetku dobromyseľnosť, všetko to zastierajúce, mierne, prostredné, do čoho sme možno predtým vkladali svoju ľudskosť. Pochybujem o tom, či nás takáto bolesť „robí lepšími“ –; viem však, že nás *robí hlbšími*. Či už sa proti nej učíme postaviť svoju hrdosť, svoj výsmech, silu svojej vôle a robíme to ako Indián, ktorý, nech je akokoľvek trýznený, zneškodňuje svojho trýzniteľa zlobou svojho jazyka; či už sa pred bolesťou utiahneme do onej orientálnej ničoty – nazývanej nirvána –, do nemej, meravej, hluchej seba-odovzdanosti, seba-zabudnutia, seba-vyhasnutia: z takýchto dlhých, nebezpečných cvičení vlády nad sebou sa vraciame ako iný človek, s niekoľkými otáznikmi navyiac, predovšetkým však s vôľou nabudúce sa pýtať viac, hlbšie, striktnejšie, tvrdšie, zlovoľnejšie, tichšie než doteraz. Dôvera v život je preč: *problémom* sa stal sám život. – Netreba sa však domnievať, že človek sa tým nevyhnutne stal akýmsi pochmúrnym hlbavcom. Dokonca je tiež naďalej možná aj láska k životu, – ibaže človek miluje inak. Táto láska je ako láska k žene, ktorá v nás vzbudzuje pochybnosti... Lákavosť všetkého problematického, radosť z X je pri takýchto duchovnejších, preduhovnenejších ľuďoch priveľká, než aby vždy znovu ako jasná žiara neobklopila všetku biedu problematického, všetko nebezpečenstvo neistoty, ba dokonca aj žiarlivosť milujúceho. My poznáme nové šťastie....

4.

Nakoniec, aby neostalo nevy povedané to najdôležitejšie: z takýchto priepastí, z takéhoto ťažkého ochorenia, aj z ochorenia ťažkého podozrenia, sa navraciame *znovuzrodení*, zvle-

čení z kože, šteklivejší, zlovoľnejší, s vycibrenejším vkusom vo vzťahu k radosti, s citlivejším jazykom vo vzťahu ku všetkým dobrým veciam, s nalaďenejšími zmyslami, s druhou, nebezpečnejšou nevinnosťou v radosti, detskejšou a zároveň stokrát rafinovanejšou, než akými sme boli kedykoľvek predtým. Ó, ako sa teraz človeku protiví pôžitok, onen surový, tupý, hneď pôžitok, ako ho obvykle chápu pôžitkári, naši „vzdelanci“, naši boháči a mocnári! Ako zlovoľne teraz načúvame onomu veľkému jarmočnému bum-bum, s akým sa dnes „vzdelanec“ a veľkomestský človek necháva umením, literatúrou a hudbou za pomoci spirituálnych nápojov znásilňovať k „duchovným pôžitkom“! Ako nám teraz teatrálné výkriky vášne zraňujú uši, ako sa nášmu vkusu odcudzilo celé to romantické rebelantstvo a zmyslový virvar, ktoré tak veľmi miluje vzdelaný plebs, vrátane jeho aspirácií na všetko to vznešené, povznesené, prepiate! Nie, ak my zotavujúci sa vôbec ešte potrebujeme umenie, tak nejaké *iné* – posmešné, ľahké, povrchné, božsky bezstarostné, božsky umelecké umenie, ktoré ako jasný plameň blčí k bezmračnej oblohe. Predovšetkým však: umenie pre umelcov, výlučne pre umelcov! Dodatočne už lepšie rozumieme tomu, čo je *na to* potrebné ako prvé, veselost², *každá veselost*, priatelia moji! aj ako umelci –: chcel by som to dokázať. Jedno dnes vieme až priveľmi dobre, my vediaci: ó, ako sa len odteraz učíme dobre zabúdať, dobre *ne*-vedieť, ako umelci! A pokiaľ ide o našu budúcnosť: nás len ťažko nájdete na cestách oných egyptských mladíkov, ktorí po nociach ohrozujú chrámy, objímajú sochy a chcú úplne všetko, čo je z dobrých dôvodov skryté, odhaliť, odkryť, vystaviť jasnému svetlu. Nie, tento zlý vkus, táto vôľa k pravde, k „pravde za každú cenu“, táto mladícka bláznivosť lásky k pravde – tá sa nám už znechutila: sme na ňu už priveľmi skúsení, priveľmi vážni, priveľmi natešení, priveľmi popálení, priveľmi hlbokí...

.....
² Nemecké slovo Heiterkeit – veselost – etymologicky súvisí s významovým odtienkom slovenského výrazu jasot, jasanie, jasavá rozjarenosť. Nietzsche používa slovo veselost obvykle v tomto zmysle. (pozn. prekl.)

My už viac neveríme v to, že pravda ostane pravdou, ak z nej strhneme jej závoj; prežili sme toho priveľa nato, aby sme tomu verili. Dnes pokladáme za vec slušnosti, že nechceme vidieť všetko obnažené, že nechceme byť pri všetkom, že nechceme všetko chápať a všetko „vedieť“. „Je pravda, že milý Pánboh je všadeprítomný?“ opýtalo sa malé dievčatko svojej matky: „ale mne sa to zdá neslušné...“ – odkaz pre filozofov! Mali by sme si väčšmi ctíť *stud*, s akým sa príroda skryla za záhady a pestré neurčitosti. Čo ak je pravda žena, ktorá má svoje dôvody, prečo neukazovať svoje dôvody? Čo ak jej meno znie, aby sme hovorili grécky, Baubo?... Ach, tí Gréci! Tí vedeli, ako *žiť*: nato je potrebné odvážne sa zastaviť pri povrchu, pri záhybe, pri pokožke, uctievať zdanie, veriť vo formy, v tóny, v slová, v celý Olymp zdania! Títo Gréci boli povrchní – z *hlbky*! A či sa my nenavraciame práve k tomu, my odvážlivci ducha, čo sme sa vyšplhali na najvyšší a najnebezpečnejší vrchol súčasných myšlienok, aby sme sa odtiaľ porozhliadali navôkol, aby sme sa odtiaľ *pozreli nadol*? Či práve v tomto nie sme – Grékmi? Ctiteľmi foriem, tónov, slov? A práve preto – umelcami?

Ruta pri Janove,
v jeseni roku 1886

„Žart, leš' a pomsta.“

Rýmovaná predohra.

1.

Pozvanie.

Vy jedáci, na môj pokrm si trúfnite!
Zajtra vám väčšmi zachutí určite
a pozajtra – ešte ste nejedli dobrotu takú!
Ak sa vám toho neskôr zachce viac, – nuž čoskoro
pretvorím svojich starých vecí sedmoro
na svoju novú odvahu sedmorakú.

2.

Moje šťastie.

Nachádzať – stal som sa majstrom v tom,
odkedy unavil som sa hľadaním.
Odkedy protivietor bol mi súperom,
plachtím so všetkými vetrami.

3.

Neohrozený.

Kop hlboko, práve kde stojíš ty!
Tam dolu býva žriedlo!
Nech temných mužov znie krik hlasitý:
„Tam dolu je vždy – peklo!“

4.

Dialóg.

A. Bol som chorý? Zasa zdravý som?
A kto bol mojím lekárom?
Ako som len mohol na to všetko zabudnúť!

B. Až teraz tvoje uzdravenie uznal som,
bo zdravý je, kto si nevie spomenúť.

5.

Cnostným.

Aj naše cnosti musia byť ľahkonohé:
prísť a zasa odísť, ako verše Homérove!

6.

Svetská chytráckosť.

Neostávaj na rovine!
Nie však privysoko čnej!
Svet najkrajší ti príde
z výšky polovičatej.

7.

Vademecum – Vadetecum.

Vábi ťa moja reč a moje spôsoby,
verne ma nasleduješ, rádoby?
Nasleduj svoje vlastné pochody: –
tým kráčaš v mojich stopách – akoby.

8.

Pri treťom lienení.

Už sa mu koža krčí povädló,
už znova v ňom hlodá hlad,
už toľko veľa zeme pojedlo
to zviera vo mne, had.
Už zas sa plazím medzi kameňmi a trávou,
hladný po krivolakých cestách putujem,
naďalej bažím hadou za potravou,
ktorú som vždy jedol. Teba, zem!

9.

Moje ruže.

Áno! moje šťastie – túži obšťastniť –,

každé šťastie predsa túži obšťastniť!
Kto z vás si chce moje ruže odlomiť?
Musíte sa zohnúť, musíte sa skryť,
za ostnaté trne, kamene sa prikrčiť,
tie prstíky svoje nechať skrvaviť!
Moje šťastie totiž – ľúbi podráždiť!
Moje šťastie totiž – ľúbi podraziť!
Kto z vás si chce moje ruže odlomiť?

10.

Nactiutrhač.

Privodil som pád, zmar vecí mnohých,
preto nactiutrhačom nazvali ste ma.
Kto tu pije z čaší príliš plných,
privodí pád a zmar vecí mnohých –,
o víne však preto horšie nezmýšľa.

11.

Čo hovorí porekadlo.

Drsný aj nežný, surový aj jemný,
blízky aj cudzí, číry aj temný,
blázon aj mudrc, len sebe verný:
Tým všetkým som a ďalej budem rád,
zároveň holubica, sviňa aj had!

12.

Priateľovi svetla.

Ak nechceš mať myseľ a zrak zatemnený,
aj za slnkom musíš poputovať v tieni.

13.

Tanečníkom.

Hladký ľad –
rajský sad
tomu, kto vie tancovať.

14.

Udatný.

Z celistvého dreva nepriateľa zarytého
radšej než priateľa, ale z dreva prasknutého.

15.

Hrdza.

Aj hrdza je potrebná: ostrosť vždy nestačí!
Inak ti povedia: „ešte si primladý!“

16.

Hore.

„Ako čo najlepšie vysoký vrch zdolať?“
prосто začať stúpať a už nemudrovať!“

17.

Porekadlo násilníka.

Nie, nikdy nepros! Veď načo kňučať!
Len ber, prosím, ber! Všetko, čo vieš urvať!

18.

Chatrné duše.

Protivia sa mi duše chatrné;
nie je v nich nič dobré a ani nič zlé.

19.

Nezámerný zvodca.

Len tak, z dlhej chvíle, vypálil pár slov,
predsa nimi, nezámerne, ženu zasiahol.

20.

Na zváženie.

Bolesť dvojakú je ti ľahšie znášať než
bolesť jedinú: či si na to trúfnuť chceš?

21.

Proti nafúkanosti.

Len sa veľmi nenadúvaj: lebo ťa privedie
k náhlemu splasnutiu už malé bodnutie.

22.

Muž a žena.

„Ukoristi ženu, ku ktorej chováš city kradmé!“ –
Tak uvažuje muž; žena, tá nekoristí, kradne.

23.

Interpretácia.

Keď vykladám sám seba, sám do seba sa vkladám:
byť svojím vlastným interpretom nemôžem a nemám.
Koho k výstupu vlastnou cestou vedie potreba,
nesie aj môj obraz k svetlu, nahor do neba.

24.

Liek pre pesimistu.

Sťažuješ sa, ponosuješ, nič tie nie je po chuti dost?
Ešte vždy, priateľu, tie vrtochy staré?
Počujem tvoj krik a kliatby, pluvance do tváre.
Láme mi to srdce – a aj trpezlivosť.
Len poď, priateľu! Rozhodnutie na tebe je,
či prehltnieš tú tučnú ropuchu.
Rýchlo a bez váhania odstrániš tak poruchu,
spomôžeš si od dyspepsie!

25.

Prošba.

Mnohých ľudí myseľ dobre znám,
neviem však, kto vlastne som ja sám!
Vlastné oko priveľmi mi blízke príde –
nie som, koho vidím, či koho som videl.
Sám sebe by som však vedel lepšie poslúžiť,
keby som tak mohol trochu ďalej odstúpiť.

Nie až niekam tam, kde vidím sedieť nepriateľa,
aj od priateľa blízkeho ma ešte delí miesta veľa –
uprostred medzi mnou a ním kiež stojím!
Kto uhádne tu, o čo vlastne prosím?

26.

Moja tvrdosť.

Musím preč, viac než sto stupňov zdolať,
musím nahor, počujem vás volať:
„Ty si tvrdý; no my? Či sme z kamenia?“ –
Musím preč, viac než sto stupňov zdolať,
byť však pre mňa stupňom veru nemienia.

27.

Pútnik.

„Už nijaký chodník! Priepasť a mŕtve ticho dookola!“ –
Tak si to chcel! Z chodníka ťa zviedla vôľa tvoja!
To, pútnik, platí! Hľaď na to chladne, zrak maj zostrený!
Kto v nebezpečie verí – býva stratený.

28.

Útecha pre začiatočníkov.

Hľa, dieťa medzi krochkajúcimi sviňami,
bezmocné, prstíky na nohách skrčené!
Môže len plakať, plakať slzami,
naučí sa kráčať, postaví sa zo zeme?
Je statočné! Už zakrátko, tak sa mi marí,
budete ho vidieť tancovať!
Ak sa najprv na dve nožičky postaví,
raz aj na hlave bude vedieť stáť.

29.

Egoizmus hviezd.

Krúžil som, okrúhly krútiaci sa okov
nie vôkol seba, nespočetne mnoho rokov.

Ako však bez obhorenia zvládol som,
pálavou hnať sa priamo za slnkom?

30.

Blížny.

Blížneho príliš blízko vždy som len nerád mal:
do výšin s ním, nahor, vysoko a v dial'!
Veď ako inak by sa pre mňa hviezdou stal? –

31.

Zamaskovaný svätec.

Nech tvoje šťastie neťaží nás,
samé diabolské kúsky stváraš,
šíriš diabolské vtipy, náladu.
Aj napriek tomu, čo na nás hráš,
svätosť! Tá žiari z tvojho pohľadu!

32.

Neslobodný.

A. Stojí a načúva: čo ho tak mátie?
Čo vôkol uší sa mu zas pletie?
Čo ho tak veľmi zakaždým zarazí?
B. Každý, kto spomienku na putá vlečie,
počuje všade – rinčanie reťazí.

33.

Osamelý.

Neznášam nasledovanie, neznášam ani vedenie.
Poslúchať? Nechcem! Vládnuť? – to už vôbec nie!
Kto *sám seba* nedesí, nikoho desiť nevie:
však len ten, kto je desivý, môže iných viesť.
Čo i len byť vodcom seba, ani to neviem zniesť!
Milujem, tak ako lesné zvieratá,
čo na hodnú chvíľu niekam sa vytratia,
len si tak hovieť, hlbavo blúzniac

a potom z diaľky domov sa vrátiac
sám seba k sebe – zviest'.

34.

Seneca et hoc genus omne.

Spisuje svoje príšerne
premúdre láry-fáry,
akoby mal primum scribere,
deinde philosophari.

35.

L'ad.

Áno! robievam občas ľad:
ľad predsa pomáha tráveniu!
Keby ste mali čo k stráveniu,
túžili by ste mať môj ľad!

36.

Spisy z mladosti.

Mojej múdrosti A aj O
znelo mi v nich: hoc v náznakoch!
Dnes však už vôbec nečuť ho,
len mladosti večné ach! a och!
počujem z nich v rozpakoch.

37.

Opatrnosť.

V onej oblasti obzvlášť sa na pozore maj;
máš navyše ducha? Dvojmo sa ovládaj!
Zvábia ťa a zvedú, pokým ťa celkom nestrovia:
im duch stále chýba! –: sú to blúzniaci rojkovia!

38.

Reč zbožného.

Pánboh miluje nás, *pretože* sme jeho stvorenia! –
„Človek stvoril Boha“ – fajnový hned' povie.